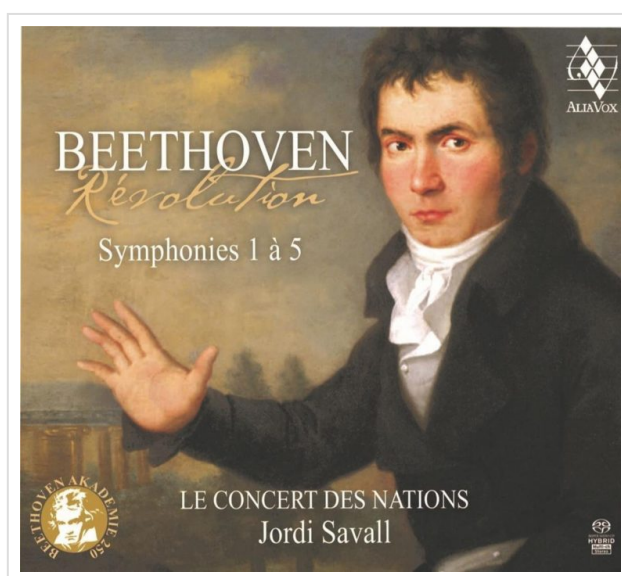

Stretto – Magazine voor kunst, geschiedenis, literatuur en muziek.

Michel Dutrieue.

"Beethoven, Révolution, Symphonies 1 à 5" door Le Concert des Nations o.l.v. Jordi Savall, op het label AliaVox. Meesterlijk!

Posted on **augustus 22, 2020**

Onder leiding van Jordi Savall hebben musici van Le Concert des Nations, Beethovens eerste vijf symfonieën opgenomen. Jordi Savall wil de vijf symfonieën laten klinken zoals deze ten tijde van Beethoven geklonken moeten hebben én zoals de componist ze voor ogen moet hebben gehad. De werken worden uitgevoerd door 35 musici van Le Concert des Nations én een selectie van 20 jonge musici uit verschillende Europese landen.

Op 4 juli 1810 schreef E. T. A. Hoffmann in de Allgemeine Musikalische Zeitung: “Beethovens instrumentale muziek opent voor ons het rijk van het kolossale en het onmetelijke. Brandende lichtflitsen schieten door de diepe nacht van dit rijk, en we worden ons bewust van gigantische schaduwen die opkomen en vallen, ons gestaag overspoelen en alles vernietigen wat in ons is, en niet alleen de pijn van oneindig verlangen waarin elk genot wordt overschaduwd en verdwijnt niet eerder of het verschijnt in vreugdevolle noten; en alleen in deze pijn, die liefde, hoop en geluk verteert maar ze vernietigt niet, en onze borsten tracht te barsten met een unaniem akkoord van alle hartstochten, leven we voort als betoverde toeschouwers van het visioen. “

“Voor deze versies”, zo vertelt Jordi Savall, “zijn we uitgegaan van het idee om de oorspronkelijke klank van het orkest te herstellen zoals Beethoven ze had voorgesteld, evenals de essentiële kwestie van het tempo, opgeschreven door de componist zelf. We voerden de werken uit met instrumenten die overeenkwamen met de instrumenten die toen werden gebruikt, waarbij we gebruik maakten van een aantal uitvoerders vergelijkbaar met die van de componist, ongeveer 55 tot 60 musici.

De rol van Beethovens symfonieën in de muziekgeschiedenis is de afgelopen twee eeuwen uitgebreid bestudeerd en ruimschoots gedemonstreerd. “Terwijl we nadachten en ons voorbereidden op deze nieuwe uitvoering van Beethovens complete negen symfonieën”, zo vervolgt Savall, “hebben we een aantal essentiële elementen overwogen die ons niet alleen inspireerden, maar ook onze uiteindelijke keuzes beïnvloedden. Allereerst zijn we begonnen met het basisidee om terug te keren naar de originele klank en bezetting van het orkest zoals Beethoven dat voor ogen had, bestaande uit het ensemble van instrumenten dat in zijn tijd beschikbaar was. Omdat we bovendien de originele bronnen voor de bestaande manuscripten moesten ontdekken, hebben we niet alleen het handschrift en de bestaande partijen die in de eerste concertuitvoeringen werden gebruikt, bestudeerd en vergeleken, maar ook moderne edities op basis van diezelfde bronnen, met als doel alle aanwijzingen met betrekking tot dynamiek en articulatie te verifiëren. Er rezen essentiële vragen over het door Beethoven vereiste tempo, waarvan we ons bewust zijn dankzij de metronoomtekens die de componist zelf heeft achtergelaten. Helaas, ondanks Beethovens eigen zeer precieze aanwijzingen, beschouwen veel musici en dirigenten zijn indicaties zelfs vandaag de dag niet als werkbaar in de praktijk, of negeren ze, omdat ze ze als “onartistiek” beschouwen!”

Berlioz schreef over de laatste symfonieën van Mozart dat ze “te veel zinloze ontwikkelingen zonder effect, te veel technische trucs” bevatten. In 1788, op 32-jarige leeftijd, bereikte Mozart de volwassenheid en het hoogtepunt van symfonisch schrijven in zijn tijd. Elf jaar later, in 1799, volgde de 29-jarige componist Ludwig van Beethoven hem op in die prestatie toen hij zijn Eerste symfonie in C componeerde, die zijn eerste uitvoering beleefde in april 1800 in Wenen. De recensie van het concert, gepubliceerd in de Allgemeine musikalische Zeitung van 15 oktober 1800, is een uniek document dat inzicht geeft in de eerste indruk die werd gemaakt door dit nieuwe, meer centrale gebruik van de blaasinstrumenten van het orkest. De beroemde Weense correspondent van de Gazette schreef: “Meneer Beethoven slaagde erin het theater te bemachtigen voor een concert voor hem, dat zeker een van de meest interessante concerten is geweest die we in lange tijd hebben gezien. Hij speelde een nieuw concerto van zijn eigen compositie met tal van mooie kenmerken, vooral in de eerste twee delen. Na dit stuk hoorden we een septet, ook van zijn eigen compositie, met veel smaak en gevoel.

Hij improviseerde fantastisch en het concert werd afgesloten met een van zijn symfonieën waarin we veel kunst, originaliteit en een grote rijkdom aan ideeën observeerden. Dat gezegd hebbende, vestigen we de aandacht op zijn te veelvuldige blaasinstrumenten: het resultaat is dat de symfonie meer een stuk harmonie is dan een echt orkestwerk.”

Ignaz Moscheles (foto) meldt dat wat Beethoven vooral vreesde was verwarring en dat hij voor zijn symfonieën niet meer dan ongeveer zestig musici wilde hebben. “Dit nieuw evenwicht is naar onze mening een kernvraag; het is inderdaad de belangrijkste reden waarom we een aantal musici hebben uitgekozen dat vergelijkbaar is met degenen die Beethoven tot zijn beschikking had bij de eerste uitvoering van zijn symfonieën, 18 blaasinstrumenten en 32 snaarinstrumenten (10.8.6.5.3) die overeenkomen met de instrumenten en stemming (430) die op dat moment werd gebruikt”.

“In onze tijd”, vertelt Savall, “hebben talloze commentatoren, musicologen en muziekcritici hun mening gegeven over Beethovens werken en in het bijzonder over zijn negen symfonieën, maar het feit is dat het puur mysterie van zijn genialiteit voortkwam uit de zekerheid van de scheppingsdaad, zoals onthuld in zijn werk. Deze energie, die zijn opvolgers zo verbaasde, is nooit overdraagbaar geweest. Beethoven worstelde vaak met zichzelf om te creëren, en zijn werk was het resultaat van een creatief proces dat getuigde van een nieuwe opvatting over kunst. Laten we niet vergeten, dat, direct na Haydn en Mozart, die de sonate, het strijkkwartet en vooral de symfonie hadden verfijnd tot een niveau van absolute kwaliteit, Beethoven zich op een punt van muzikale ontwikkeling bevond toen de klassieke stijl ongeëvenaarde hoogten had bereikt.”

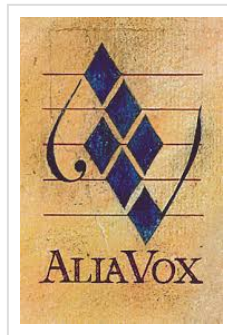
“Bij ons onderzoek en onze uitvoering”, zo vertelt Savall nog, “hebben we met al deze overwegingen rekening gehouden bij het streven naar een echte terugkeer naar de bronnen en de oorspronkelijke opvatting. Ons voornaamste doel is om in onze 21ste eeuw, de volledige rijkdom en schoonheid van deze bekende symfonieën te projecteren – maar al te vaak gepresenteerd in een te grote, te uitgebreide vorm, om in deze werken hun essentiële energie te herstellen door een juist natuurlijk evenwicht tussen de kleuren en de kwaliteit van de natuurlijke klank van het orkest. In Beethovens tijd werd die klank geproduceerd door de snaarinstrumenten met darmsnaren, houtblazers: fluiten, hobo's, klarinetten, fagotten en contrafagotten, sackbuts en natuurtrompetten en pauken bespeeld met houten stokken. De resulterende schittering, articulatie, balans en revolutionaire dynamiek vormen de basis van een dynamiek, gebaseerd op respect voor Beethovens beoogde tempi en de frasering waartoe ze aanleiding geven, in overeenstemming met de stemmingsindicaties en het dramatisch verhaal, ondersteund door de spirituele kracht van zijn boodschap.”

De uitvoeringen kenmerken zich effectief door een zachte en fluwelen klank van de strijkers door de perfecte balans tussen de strijkers onderling en de klank van de oorspronkelijke darmsnaren, en sterk geaccentueerde tot haast agressieve ritmiek met in achtname van de door Beethoven voorziene pauzes zonder ingehouden vertragingen. Wat opvalt is de ruime sonore klank van de pauken en de hoorns. De profilering van solopartijen ten opzichte van de tutti, zorgen voor verrassende fraseringen en overgangen, hoewel soms al eens ten koste van de profilering van de binnen stemmen, die voortkwamen uit de combinatie van Beethovens inspiratie en theoretisch-compositorische kennis. Het globaal, sonoor beeld van deze uitvoeringen is meesterlijk. Savall heeft met deze uitgave nog maar eens aangetoond dat door de structurele opbouw, lyrische inventiviteit, uitgebalanceerde timbres en een superieure combinatie van thema's, neven thema's en motieven, Beethovens symfonieën tot de best gecomponeerde orkestwerken aller tijden behoren. Een must!

BEETHOVEN Révolution SYMPHONIES 1 à 5 Le Concert des Nations Jordi Savall 3 cd AVSA9937

This entry was posted in **Aanbevolen CD's** by **Michel**. Bookmark the **permalink** [<https://www.stretto.be/2020/08/22/beethoven-revolution-symphonies-1-a-5-door-le-concert-des-nations-o-l-v-jordi-savall-op-het-label-aliavox-meesterlijk/>].